KINDERRECHTEN

Inleiding

De in het "Plan van Aanpak, Eerste Aanzet" opgenomen speerpunten (Taskforce Kinderrechten Koninkrijk, 20 November 2014) van de Taskforce Kinderrechten Koninkrijk zijn met een aantal lokale deskundigen in de maanden februari, maart en april 2015 besproken. Deze gesprekken werden geleid door het taskforce lid van Curacao.

Ten aanzien van de 5 speerpunten in het Plan van Aanpak, Eerste Aanzet, kwam het hiernavolgende ter sprake.

Verdragsrechtelijke verplichting

Kinderrechten zijn vastgelegd in het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) en is door de regering van Nederland ten behoeve van het hele Koninkrijk der Nederlanden per februari 1995 geratificeerd. Op 16 Januari 1998 heeft voornoemd verdrag medegelding gekregen voor de voormalige Nederlandse Antillen. Op 10 Oktober 2010 heeft het land Curacao medegelding gegeven aan het IVRK, zijnde een autonoom land binnen het Koninkrijk der Nederlanden. Sinds de ratificatie van het IVRK brengt de regering van Nederland namens het Koninkrijk der Nederlanden in onderling overleg met de regeringen van de overige autonome landen van het Koninkrijk, rapportage uit aan de Commissie Rechten van het Kind (CRC), gevestigd te Geneve. Het Koninkrijk der Nederlanden heeft een verdragsrechtelijke verantwoordelijkheid cq verplichting ten aanzien van de deugdelijke implementatie en naleving van de rechten van het Kind in het hele Koninkrijk.

Taskforce Kinderrechten Koninkrijk

De Taskforce Kinderrechten is tijdens een Koninkrijksconferentie op 2 April 2014 geinstalleerd door de Regeringen van de Landen van het Koninkrijk der Nederlanden in vergadering bijeen. De aanwezige regeringvoerders van de landen van het Koninkrijk onderkenden dat: "**elk kind van het Koninkrijk heeft het recht op een goede jeugd zoals beoogd met het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind**".

Daaraan voorafgaande heeft UNICEF in 2011/2012 in opdracht van het Koninkrijk een veldonderzoek verricht naar de stand van kinderrechten in alle landen afzonderlijk van het Koninkrijk der Nederlanden. Vervolgens zijn de bevindingen in het UNICEF-rapport opgenomen en in Mei 2013 aan het Koninkrijk te 's-Gravenhage overhandigd. Uit het rapport blijkt overduidelijk, dat kinderrechten daadwerkelijk prioriteit verdienen in alle landen van het Koninkrijk der Nederlanden.

Elk land van het Koninkrijk vaardigde een deskundige af naar de Taskforce Kinderrechten ten behoeve van een maandelijks overleg. Per November 2014, zoals vastgelegd bij Koninkrijksconferentie in April 2014, werd in gezamenlijk nauw overleg 5 speerpunten in het "Plan van Aanpak, Eerste Aanzet", aangegeven. Voor nadere uitwerking van de speerpunten zowel nationaal (per land), bilateraal, trilateraal als op Koninkrijksniveau is samenwerking vereist.

Reikwijdte Kinderrechten Koninkrijk

Volgens de aanwezige deskundigen tijdens de vergaderingen in Februari, Maart en April 2015 dienen de door de Taskforce KrK aangedragen speerpunten, enerzijds gezien te worden als knellende kernproblemen op lokaal niveau. Anderzijds vanwege het paraplu-model van het Koninkrijk wordt door en tussen de landen van het Koninkrijk der Nederlanden dienaangaande zowel materie-deskundigheid als expertise uitgewisseld en samengewerkt.

Ongetwijfeld dient daarbij in gedachte te worden gehouden dat Nederland vanaf 1995 structureel bezig is met de implementatie van kinderrechten in de Nederlandse gemeenschap, in tegenstelling tot de landen van het Koninkrijk in de Caraibische Zee, waar eenzelfde exercitie helaas nog niet heeft plaatsgevonden. Er is dus sprake van een enorme achterstand voor wat betreft de implementatie en naleving van kinderrechten in de landen van het Koninkrijk in de Caraibische Zee ten opzichte van Nederland.

Uitgaande van de verdragsrechtelijke verantwoordelijkheid van het Koninkrijk der Nederlanden ten aanzien van het implementeren van kinderrechten in het gehele Koninkrijk is het dan ook dringend noodzakelijk dat de samenwerking vanuit het Koninkrijk ook financiele componenten moet bevatten om op korte termijn een "inhaalslag" in de overige landen van het Koninkrijk der Nederlanden te organiseren en het welslagen van de implementatie van de 5 speerpunten te garanderen.

Plan Nashonal pa Desaroyo di Hubentut

Gevolggevende aan de ingeslagen weg van April 2014 namelijk het respecteren en implementeren van kinderrechten heeft de Regering van Curacao begin December 2014 bij landsbesluit een Nationaal Plan Jeugdontwikkeling ingesteld. Middels beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering zullen in een actieprogramma de vele knelpunten, die een gezonde ontplooiing en ontwikkeling van jeugdigen en jongeren belemmeren, sectoraal/departementaal aangepakt worden.

De 5 speerpunten opgenomen in het Plan van Aanpak, Eerste Aanzet van Taskforce Kinderrechten Koninkrijk kunnen integraal in het op te maken beleid en uitvoeringsstructuur worden meegenomen, aangezien kinderrechten (IVRK) het wettelijk kader en uitgangspunt zijn van alle beleid aangaande de ontwikkeling van kinderen, jeugdigen en jongeren, conform de opstellers van het Nationaal Plan Jeugdontwikkeling.

Op 25 Februari 2015 en op 19 Maart 2015 zijn hieromtrent een gesprek en respectievelijk een presentatie gehouden, waarin met het team Actieprogramma Jeugdontwikkeling ter realisering van de noodzakelijke afstemming en ondersteuning is afgesproken om ook de hieronder vermelde basisinfrastructuur in het Actieprogramma Jeugdontwikkeling op te nemen.

De basisinfrastructuur

De basisinfrastructuur oftewel kaders, zijn voorwaardelijk voor de aanpak van de speerpunten, vermeld in het Plan van Aanpak, Eerste Aanzet van November 2014. Vandaar dat op Curacao gewerkt dient te worden aan een basisinfrastructuur (kaders), die de uitvoering van het Nationaal Actieplan Jeugdontwikkeling en een brede aanpak van de 5 speerpunten in het Plan van Aanpak, eerste aanzet, garander en. De invoering van deze basisinfrastruc- tuur is dringend noodzakelijk om de implementatie en naleving van kinderrechten op Curacao, zoals aangegeven door de Taskforce Kinderrechten Koninkrijk, te kunnen waarborgen.

De basisinfrastructuur ("kaders") dient de geplande lokale activiteiten, projecten en programma's ten behoeve van de jeugdontwikkeling te waarborgen, faciliteren en beleidsuitvoerders met deskundige adviezen te voorzien inzake de rechten van het kind. Op grond van de verdragsrechtelijke verantwoordelijkheid van het Koninkrijk dient in nauw overleg met de Regering van Curacao de navolgende kaders op Curacao aangeleverd te worden:

- Instellen van een **Kinderkamer** bij het Gerecht in 1e Aanleg van het Hof van Justitie

- Instellen van een **Leerstoel Kinderrechten** bij de Universiteit van Curacao

- Invoeren van een **Inspectie Kinderrechten Curacao**

- Intensivering van **Gezinsondersteuning**

- Invoeren van het concept van **Safety Net** in het Onderwijs
- Opzetten van een ruim pakket van **Volwasseneneducatie**

Kinderkamer

Op Curacao maken vele ouders nog te weinig gebruik van de wettelijke waarborgen en bescherming van het kind vastgelegd in het Burgerlijk Wetboek. Alhoewel er bij het Hof van Justitie en het Gerecht in Eerste Aanleg voor wat betreft civiele kinderzaken laagdrempeligheid bestaat, maakt de Curacaose burger in de praktijk, te weinig gebruik van de door het Burgerlijk Wetboek geboden bescherming van het kind.

De rechtsbescherming van het kind wordt beperkt door belemmerende factoren van de volwassene cq de ouder, gegrond op allerlei voor hun moverende redenen op sociaal-economisch, psycho-emotioneel en linguistisch gebied. De ouders, voor wie de eerdergenoemde belemmeringen niet gelden of die deze belemmeringen hebben weten te overwinnen, kunnen daadwerkelijk hun kind beschermen.

Volgens het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind bezit elk kind het recht op een gezonde ontwikkeling en ontplooiing, dus ook die kinderen opgroeiende in bijvoorbeeld eenoudergezinnen en armoede omstandigheden.

Door het inrichten van een Kinderkamer bij het Hof van Justitie, waar juristen, ondersteund door overige professionelen, de ouder(s) van een jeugdige en/of jongere met bijvoorbeeld een laag inkomen in rechte kunnen bijstaan bij zowel civiele als strafzaken, kan de ouder en/of het kind van 12 jaar opkomen in het belang van zijn/haar kind oftewel in het belang van zichzelf.

De laagdrempeligheid van de rechtsgang wordt dan ten volle benut door de meest kwetsbare ouder en/of jeugdige.

Leerstoel Kinderrechten

Tot nu toe ontbreken duidelijke richtlijnen die het handelen van de beroepsbeoefenaar, met name professionele opvoeders en begeleiders, beinvloeden en sturen voor wat betreft realisatie van de Kinderrechten in de dagelijkse praktijk.

Door het invoeren van een Leerstoel Kinderrechten bij de Universiteit van Curacao wordt het mogelijk in de curricula van alle opleidingen en onderwijsvoorzieningen op Curacao, kinderen en jongeren als doelgroep en Kinderrechten als vak op te nemen. Hierdoor zal de aankomende afgestudeerde beroepsbeoefenaar al aan het begin van zijn loopbaan bekend zijn met het recht van kinderen en hebben geleerd hoe te handelen om deze rechten in de dagelijkse praktijk te doen gelden. Het bekend maken van de Kinderrechten in alle sectoren van de samenleving zal ook een taak en verantwoordelijkheid van de Leerstoel zijn.

Daarnaast is een belangrijke taak weggelegd voor de Leerstoel, namelijk het stimuleren en uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek rond het Curacaose kind en de kinderrechten.

De Leerstoel kan fungeren als een centrum voor kennis, een platform voor discussie en evidence based programma’s ondersteunen. Goede data en solide analyses van de beschikbare data is een voorwaarde voor degelijke en consistente beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering.

Inspectie Kinderrechten

Kinderrechten dienen naast implementatie ook nageleefd te worden. Op dit moment is er op Curacao geen enkel bestuurlijke orgaan, departement of dienst hiermee belast.

Het inrichten van een Inspectie Kinderrechten kan enerzijds zorgdragen voor het toezicht op de naleving van de Kinderrechten, maar ook anderzijds zich toeleggen op het nagaan, hernieuwen of aanpassen van de voor de rechten van het kind relevante wet- en regelgeving. Een en ander in nauwe samenwerking met de Kinderkamer en de Leerstoel Kinderrechten.

Ongetwijfeld behoort daarbij ook het nader vastleggen van methodische richtlijnen en instructies ten behoeve van een deugdelijke jeugdhulpverlening en dienstverlening aan de jeugd in het algemeen. Op dit moment ontbreekt het aan een leidraad op diverse gebieden, waardoor organisaties en instellingen, ieder voor zich naar beste weten en kunnen in de leemtes voorzien.

Gezinsondersteuning

Ieder kind en ieder gezin is anders. Opvoeden van kinderen is niet altijd een even makkelijke taak. Gezinsondersteuning zou zich moeten richten op preventieve ondersteuning van gezinnen met kinderen op het vlak van opvoeding, omgaan met elkaar, gezondheid en psycho-sociale ondersteuning. Daarnaast gaat het tevens om invoeren van laagdrempelige en toegankelijke hupverlening en bereikbaarheid van de aangeboden voorzieningen. Het uitgangspunt hierbij moet zijn, het bevorderen van het welbevinden van gezinnen met kinderen, opdat deze kinderen en gezinnen zich maximaal kunnen ontwikkelen als onderdeel van het gezin en de brede maatschappij.

De focus van preventieve gezinsondersteuning richt zich niet enkel op het gezin als leefomgeving in de enge betekenis van het woord. Andere leefsituaties waar kinderen en jongeren opgroeien, moeten eveneens een belangrijke rol krijgen.

Safety Net concept

Door het invoeren van het “Brede School-concept” kunnen activiteiten georganiseerd worden, waardoor een pedagogische lijn

kan ontstaan tussen gezin, school en vrije tijd, die een positieve ontplooiing en ontwikkeling van kinderen zal garanderen. Op dit moment ontbreekt deze pedagogische lijn en ouderlijke toezicht volledig, waardoor de jeugdige/jongere in allerlei verkeerde gangs terecht komt en langzaamaan naar het criminele pad meegetrokken. Een veilige, stimulerende omgeving gedurende het grootste deel van de dag zal deze negatieve ontwikkeling weerstand kunnen bieden.

In het Plan van Aanpak, eerste aanzet, worden enkele voordelen van het invoeren van het Safety Net concept opgesomd, die het recht van het Curacaose kind en zijn/haar gezin, zeer ten goede zullen komen namelijk het samenkomen van leerprestaties en talenten, het krijgen van voldoende eten gedurende de schooldagen en het ontlasten van de werkende, laag inkomensgerichte, ouder. Op Curacao bestaat al enkele jaren de konstatering dat niet ieder kind thuis over voldoende voeding beschikt en is derhalve mede-oorzaak van een dramatische uitval uit het schoolsysteem en een hoge werkeloosheidscijfer onder jongeren.

Volwasseneneducatie

Ruim de helft van de Curacaose bevolking heeft het voortgezet onderwijs niet afgerond (CBS-Census 2011). Vandaar dat niet voldaan kan worden aan de cognitieve “bijdrage” die het huidige onderwijssysteem van de ouder(s) verwacht. De ouders beschikken niet over de “tools” om aan de gewenste bijdrage / oproep vanuit het onderwijs te kunnen voldoen. Vele ouders moeten werken, vervullen soms twee of drie baantjes per dag om financieel het hoofd boven water te houden. Ook de tijd om alsnog te voldoen aan de gewenste educatieve bijdrage vanuit het onderwijs, is amper aanwezig. Een scenario, waarin een oudere dochter of zoon naast de eigen ontwikkeling ook belast is met een opvoedende taak ten opzichte van de jongere kinderen in het huishouden, behoort steeds vaker tot de dagelijkse daginvulling van vele jeugdige en/of jongere in de Curacaose gemeenschap.

Volwasseneneducatie met het accent op alfabetiseringsprogramma's, opvoedcursussen, opvoedingsondersteunende - en communicatie vaardigheidsactiviteiten zal ten voordele zijn van het gezinsleven en toewerken in het belang van het Curacaose kind.

Issues

Voorts brengen de deskundigen naar voren dat ten aanzien van enkele issues zoals de positie van ongedocumenteerde minderjarigen, het geweldsvraagstuk en de bescherming van de maatschappelijke beroepsbeoefenaar op middellange termijn structurele voorzieningen geschapen dienen te worden, waar voor de oplossing van voornoemde issues een wettelijk kader ten grondslag dient te liggen.

Louise R. Reed 5 Mei 2015